

İÇ VE DIŞ KUVVETLER (AKARSULAR) - TÜRKİYE'NİN YER ŞEKİLLERİ ÇALIŞMA KÂĞIDI

1. İç kuvvetler 4 gruba ayrılır. Bunlar,, ve
2. Esnek yapılı tabakalar yan basınçlara uğrayınca kıvrılır. Böylece kıvrım dağları oluşur. Örneğin:
3. Orojenez sonucu yan basınçlara uğrayıp kırılan sert tabakaların yüksekte kalan kısmına, çöken kısmına Denir. Ege Bölgesinde yaygındır.
4. Yanardağın tepe kısmındaki baca çukurluğuna denir.
5. Akarsuyun doğduğu yere, denize veya göle döküldüğü yere denir.
6. Akarsuyun yatağını derine doğru aşındırabileceği en son seviyeye denir.
7. Peribacalarını oluşturan dış kuvvetdır.
8. Yerkabuğu ile çekirdek arasında kızgın akışkan lavların bulunduğu katmana Denir.
9. Akarsuyun biriktirme yapabilmesi için ilk şart dır.
10. Ülkemizde kireçtaşının oluşturduğu yeryüzü şekillerine en fazlabölgesinde rastlanır.
11. İngiltere kıyılarında ve okyanuslarda Delta ovaları oluşmaz. Bunun sebebi:
12. Özellikle karstik arazilerdeki farklı dirençteki yerlerin aşınmasıyla oluşan vadilere Vadi denir. Akdeniz bölgesinde yaygındır.
13. Sularını denize ulaştırabilen akarsu havzalarına Havza denir, Sakarya, Kızılırmak gibi akarsular buna örnek verilebilir. Denize ulaşamayan akarsu havzalarına ise kapalı havza denir. Tuz Gölü'ne, Van gölüne dökülen akarsular kapalı havza özelliği gösterir.
14. Bir akarsuyun yıl içindeki akım düzenine denir. Ülkemiz akarsuları yıl içinde genelde düzensiz bir şekilde akarlar.
15. Çağlayanların çarptığı zemini aşındırmasıyla oluşan oyuk biçimli şekillere..... Denir.
16. Türkiye'deki delta ovalarına,,, örnek olarak verilebilir.
17. Akarsuyun yatak eğiminin azaldığı yerde salınımlar yaparak akmasına denir. Ege Bölgesinde yaygındır.

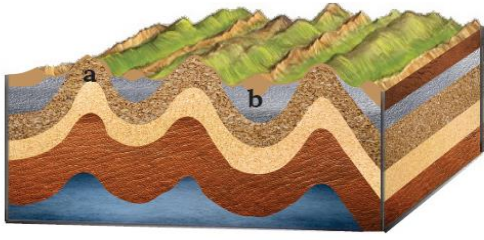
18. Akarsuyun aşındırma gücü en çok Bağlıdır. Karadeniz, Doğu Anadolu gibi yerlerde eğim fazla olduğu için aşındırma gücü de fazladır.
19. Sel sularıyla oluşan aşırı engebeli arazilere Denir. Bu şekillere ülkemizin iç bölgelerinde rastlanır.
20. Mağara tavanlarının çökmesi ile oluşan derin çukurluklara Denir. Özellikle Konya çevresinde bu tür oluşumlara rastlanır.
21. Bitki örtüsünden yoksun, eğimli arazilerin yağmur ve sel sularıyla aşınmasına denir. Ülkemizde iç bölgelerde yaygındır.
22. Akarsu aşınım Şekilleri:,,,
23. Epirojenez sonucu denizin geri çekilmesine Denir. Örneğin Anadolu'nun yükselmesiyle bazı antik şehirler kıyı gerisinde kalmıştır.
24. Rüzgar kurak ve yarı kurak bölgede etkili olan dış kuvvettir. Rüzgarın aşınım şekilleri:,,
25. Ülkemizde üç ana fay hattı bulunur. Bunlar: a. b..... c.
26. Özellikle karstik arazilerdeki farklı dirençteki yerlerin aşınmasıyla oluşan vadilere Vadi denir. Akdeniz bölgesinde yaygındır.

TEST

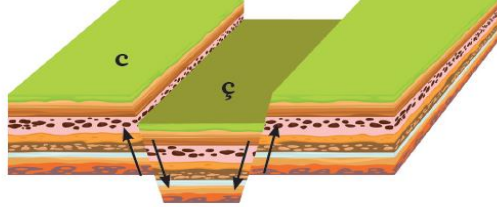
1. Tehlikeli olmasına rağmen Volkanik alanlarda yerleşmelerin yoğun olmasının temel sebebi aşağıdakilerden hangisi olabilir?
A. O çevrede başka yerleşim bölgelerinin yokluğu
B. Volkanın çok iyi bir doğal ısı kaynağı oluşu
C. Volkanlar çevresinin turizm bakımından canlı oluşu
D. Volkanik toprakların çok verimli oluşu
E. Volkan çevresinde yerleşmenin bir gelenek oluşu
2. Türkiye, Japonya ile birlikte ortalama yükseltisi fazla olan ülkeler içinde yer alır. **Aşağıda verilenlerden hangisi, Türkiye'nin yükselmesinde etkili değildir?**
A) Epirojenez B) Orojenez
C) Volkanizma D) Kıvrım dağlarının oluşumu
E) Erozyonun görülmesi
3. Aşağıdakilerden hangisi Anadolu'nun yakın Jeolojik dönemde Epirojenez geçirek **yükseldiğine kanıt olabilir?**
A. Dağların çok olması
B. Volkan konilerinin fazla aşınmamış olması
C. Akarsu yataklarının denge profiline ulaşmamış olması
D. Kıyılarda delta ovalarının görülmesi
E. Ova ve platoların yükseklerde yer alması
4. Türkiye'de şiddetli bir deprem olasılığı aşağıdaki yerlerden hangisinde **daha azdır?**
A) Gediz Havzası B) Muş Ovası
C) Yıldız Dağları ve Trakya D) Amik Ovası (Hatay)
E) Sakarya, İzmit çevresi
5. Bazı taşlar suda erimiş halde bulunan maddelerin durgun ortamlarda çökmesiyle oluşur. Aşağıdakilerden hangisi bu yolla oluşmuş **taşlardan değildir?**
A) Kaya tuzu B) Sarkıt C) Traverten
D) Linyit E) Alçıtaşı
6. Türkiye'de geçtiğimiz dönemlerde kesinlikle **Epirojenez görülmüştür** diyen bir araştırmacı aşağıdakilerden hangisini kanıt gösterebilir?
A. Egeid karasının çökmesini
B. Yükseltinin doğuya doğru artması
C. Depremlerin çok olduğunu
D. Kıvrım dağların varlığını
E. Tektonik göllerin çok olmasını
7. Yüzey şekillerinin oluşmasında hem iç kuvvetlerin hem de dış kuvvetlerin etkisi vardır. Aşağıdakilerden hangisinin oluşumunda **dış kuvvetlerin etkisi yoktur?**
A) Mağara B) Krater C) Delta
D) Mantarkaya E) Menderes

8. Yukarıdaki şekilde arazinin çökmesiyle oluşmuş bir çökme depremler gösterilmiştir. Türkiye'nin yer yapısı dikkate alındığında bu tür depremlerin daha yaygın olması beklenir?
A) Antalya Konya çevresi B) Kapadokya çevresi
C) Trakya çevresi D) Erzurum Kars çevresi
E) Trabzon Rize çevresi
9. Erozyon, toprağın üstündeki verimli kısmın aşınmasıdır. **Buna göre aşağıdaki yerlerin hangisinde erozyon daha az olur?**
A. Eğimli arazilerde
B. Yağış rejiminin düzensiz olduğu yerlerde
C. Denizden uzak iç bölgelerde
D. Yağışların ve nemin yetersiz olduğu yerlerde
E. Bitki örtüsünün zengin olduğu yerlerde
10. Alp Dağları Toros Dağları ve Kuzey Anadolu Dağlarında yapılan incelemelerde deniz canlılarına ait fosillere rastlanmıştır. Bu durum aşağıdakilerden hangisine kanıt olabilir?
A) Denizel alanlardaki tortulların yükseldiğine
B) Deniz canlılarının bir zamanlar karada yaşadığına
C) Karaları jeolojik dönem içinde alçaldığına
D) İklim değişikliklerinin yaşandığına
E) Zaman içinde balıkların evrimleştiğine
11. Ülkemizdeki termal kaynaklar (kaplıcalar) ile aşağıdakilerin hangisinin dağılışı arasında yakın bir ilişki olduğu söylenebilir?
A. Kıvrım dağlar B. Akarsular
C. Ovalar D. Fay hatları
E. Toplu yükselme alanları
12. Teke Yöresinde (Antalya) polye, uvala, obruk gibi çok sayıda karstik yer şekillerine rastlanırken Nevşehir çevresinde mantar kaya, peribacası gibi yer şekillerine rastlanmaktadır. Buna göre bu yöreler hakkında aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılamaz?
A) İki yöredeki kayaçların yapısı farklıdır
B) Nevşehir çevresinde volkanik arazilere rastlanır
C) Teke yöresinde kimyasal tortul kayaçlar bulunur
D) Nevşehir çevresinde yeraltı suları daha çoktur
E) Nevşehir çevresinde akarsu ve rüzgarların şekillendirici etkisi belirgindir

I. şekil

II. şekil

13, 14 ve 15. Soruyu yukarıdaki şekle göre cevaplayın.

13. Yukarıda gösterilen yeryüzü şekillerinin oluşmasına neden olan kuvvet aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Epirojenez B) Deprem
C) Orojenez D) Volkanizma
E) Transgresyon

14. Yukarıdaki görsellerde C ve Ç ile gösterilen yeryüzü şekilleri sırasıyla aşağıdakilerin hangisinde doğru olarak verilmiştir?

- A) Horst - Graben B) Antiklinal - Senklinal
C) Senklinal - Antiklinal D) Antiklinal - Graben
E) Horst - Senklinal

15. Oluşumu verilen I ve II. Şeklin yüksekte kalan kısımlarına ülkemizdeki hangi dağlar örnek verilebilir?

I. şekil	II. şekil
A) Köroğlü Dağları	Aydın Dağları
B) Bozdağlar	Erciyes Dağı
C) Canik Dağları	Toroslar
D) Küre Dağları	Yıldız Dağları
E) Ağrı Dağı	Menteşe Dağları

I. Ülkemizde İç Anadolu Bölgesi'nde Konya Karapınar çevresinde rüzgârların aşındırma ve biriktirmesiyle oluşmuş yeryüzü şekillerine rastlanır.

II. Levha hareketlerine bağlı olarak kırılmalar sonucu horst-graben sistemleri oluşmuştur.

III. Ülkemizde volkanik alanlara Tuz Gölü'nün güneydoğusunda ve Van Gölü'nün kuzeyinde rastlanır.

IV. Türkiye'de kireçtaşının oluşturduğu karstik şekillere özellikle Nevşehir Kapadokya çevresinde rastlanır.

V. Karadeniz Bölgesinde denize paralel uzanan Kuzey Anadolu Dağları Orojenez sonucu oluşmuştur.

16. Yukarıda verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

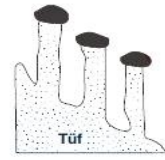
17. "Akarsuların deniz tabanlarında yaptığı biriktirmeyle oluşan yer şekline delta denir".

Aşağıdakilerden hangisi, akarsuların delta oluşması için gerekli şartlardan değildir?

- A. Denizin sıg olması
B. Akarsuyun bol alüvyon taşınması
C. Kıyıda güçlü akıntıların olmaması
D. Kıyıda gel- git'in etkili olmaması
E. İklimin ılıman olması

18. Akarsuyun taşıdığı maddeleri kıyıda biriktirerek denizden toprak kazanmak şeklinde oluşan yer şekline ne ad verilir?

- A) Haliç B) Taraça C) Vadi
D) Delta E) Dev kazanı

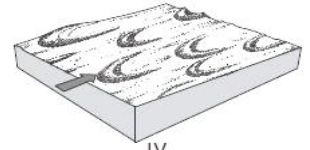
I

II

III

IV

19. Yukarıdaki şekillerden hangisi akarsuların aşındırmasıyla oluşmuş yeryüzü şekillerindedir?

- A) I ve II B) II ve IV C) II ve III D) I ve III E) III ve IV

20. I. Orta Asya II. Amazon Havzası
III. Kuzey Afrika IV. Sibirya

Rüzgarların kurak ve yarı kurak bölgede etkili oldukları bilindiğine göre yukarıdaki alanların hangilerinde rüzgârın şekillendirici etkisi daha fazladır?

- A) I-II B) II ve IV C) I-III
D) I-IV E) III ve IV

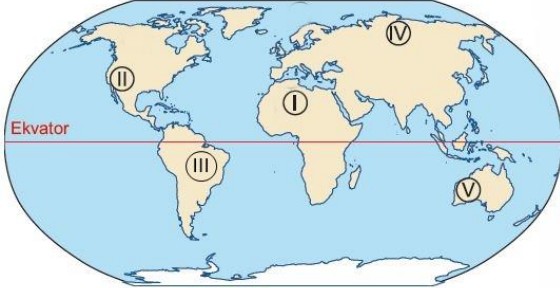
21. Aşağıda ülkemize ait verilen oluşumlardan hangisi diğerlerine göre günümüze daha yakın bir jeolojik zamanda meydana gelmiştir?

- A) Toros Dağları
B) İstanbul ve Çanakkale boğazları
C) Kütahya linyit yatakları
D) Güneydoğu Anadolu'daki petrol yatakları
E) Zonguldak'taki kömür yatakları

- I. Tektonik göller II. Krater gölleri
III. Baraj set gölleri IV. Kıyı set gölleri

22. Yukarıdaki göllerden hangi ikisinin oluşumunda iç kuvvetler etkili olmuştur?

- A) I-II B) II-III C) II-IV
D) I-III E) II-IV

23. Yukarıdaki haritada işaretli alanların hangisinde tektonik deprem ihtimali daha fazladır?

- A. I B. II C. III D. IV E. V

24. Haliç; deniz suyunun akarsu ağzına girip aşındırma yapması ile oluşan yer şeklidir. Buna göre haliç oluşabilmesi için öncelikle aşağıdakilerden hangisi gereklidir?

- A. Akarsu çok su taşımalı
B. Akarsuyunun yatak eğimi fazla olmalı
C. Kıyıda gel- git etkili olmalı
D. Deniz derinliği az olmalı
E. Akarsu havzası geniş olmalı

25. Yer kabuğunun üst katmanı olan kıtasal kabuk (SiAL), ağırlığına göre magmaya gömülmüş durumdadır.

Buna göre kıtasal kabuk aşağıdaki yeryüzü şekillerinden hangisinin altında daha kalındır?

- A) Okyanus tabanlarında B) Delta ovalarında
C) Deniz kıyılarında D) Platolarda
E) Dağlık alanlarda

26. Yerkürenin oluşmaya başlamasından bugüne kadar yaklaşık 4,6 milyar yıl geçmiştir. Yerkürenin oluşum sürecini daha kolay inceleyebilmek amacıyla bu süre çeşitli zamanlara ve devirlere ayrılmıştır. Buna göre aşağıdakilerden hangisi bu zaman ve devirler belirlenirken göz önünde bulundurulanan olaylardan biri değildir?

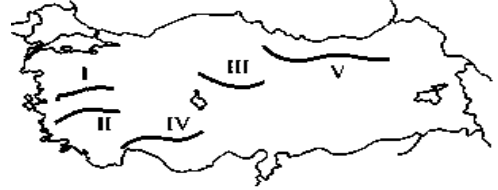
- A) İklim değişimleri B) Orojenik hareketler
C) Önemli icatlar D) Levha hareketleri
E) Bazı canlıların ortaya çıkması veya yok olması

27. Türkiye'de en az etkili olan dış kuvvet buzullardır. Aşağıdakilerden hangisi bu durumun sebebi olabilir?

- A. Ortalama yükseltisinin az olmasının
B. Yer şekillerinin engebeli olmasının
C. Orta kuşakta yer almasının
D. Üç tarafının denizlerle kaplı olmasının
E. Genç oluşumlu olmasının

Şekil -I

Şekil -II

28. Yukarıda şekil -1 de yan basınçlara uğrayan ve kıvrılma ile meydana gelen dağ oluşum sistemleri şekil - II de hangi yerlerde gösterilmiştir?

- A) I ve II B) IVveV C) II ve III
D) I ve IV E) II ve IV

29. Aşağıdaki yer şekillerinin hangisinin oluşumunda karstik süreçlerin etkisinden bahsedilemez?

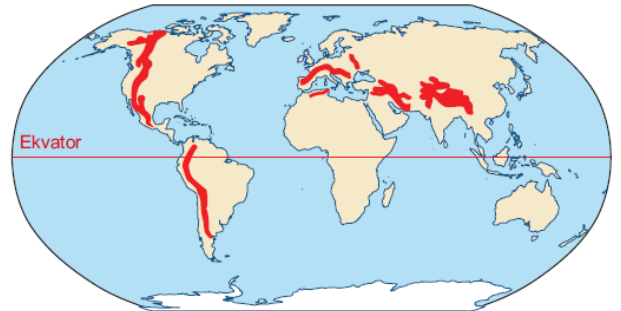
- A. Pamukkale travertenleri
B. Konya'da oluşan Obruk Gölleri
C. Antalya'daki Elmalı ve Korkuteli Ovaları
D. Damлатаş mağarasındaki sarkıt ve dikitler
E. Marmara Denizindeki Kapıdağ yarımadası

30. Buzul vadilerinin yükselen deniz suları altında kalması sonucu oluşan girintili ve çıkıntılı kıyı tiplerine fiyort adı verilmektedir. Buna göre;

- I. Mısır II. Türkiye
III. Norveç IV. Kanada

Yukarıda verilen ülkelerden hangilerinin kıyılarında fiyortlar yaygın görülür?

- A) III ve IV B) II ve III C) III ve IV
D) I ve IV E) I ve II

31. Yukarıdaki haritada senozoikte (3. Jeolojik zaman) oluşan kıvrım dağları gösterilmiştir.

Aşağıdakilerden hangisi bu dağlarla ilgili yanlış bir bilgidir?

- A) Genç oluşumlu olduğu için deprem riski yüksektir
B) Kaplıca gibi termal kaynaklara rastlanır
C) Volkanik oluşumlara rastlanabilir
D) Orojenez sonucu oluşmuşlardır
E) Masif araziler yaygındır

32. Akdeniz Bölgesi'nde mağara, obruk, polye, lapy gibi yer şekillerine sıkça rastlanır. **Bölgenin hangi özelliğinin bu tür yer şekillerinin oluşumuna sebep olduğu söylenebilir?**

- A) Ortalama yükseltisinin fazla olması
- B) Rüzgâr aşındırmasının etkili olması
- C) Karstik arazinin geniş yer kaplaması
- D) Çok sayıda göl bulunması
- E) Kıta sahanlığının dar olması

I. Egeid karasının çökmesi,

II. Çukurova ve Ergene ovasının çökmesi

III. İç Anadolu'nun yükselmesi,

33. Yukarıdaki olaylar hangisiyle açıklanabilir?

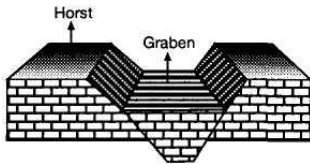
- A. Orojenik hareketler B. Volkanizma
- C. Dalga aşındırması D. Epirojenik hareketler
- E. Yer kabuğunun kırılması

34. Aşağıdakilerden hangisi Türkiye'deki akarsuların genel özelliklerinden değildir?

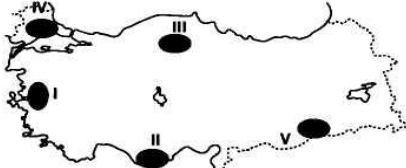
- A. Ulaşımında yararlanılabilir
- B. Rejimleri genelde düzensizdir
- C. Van Gölü gibi yerlerde kapalı havza oluştururlar
- D. Maksimum akım genelde ilkbahar aylarındadır
- E. Hidroelektrik potansiyelleri yüksektir

35. Türkiye'de akarsuların genel olarak yatak eğimleri fazladır. Buna göre, aşağıdakilerden hangisi bu durumun ortaya çıkardığı sonuçlardan değildir?

- A) Alüvyon taşıma güçleri fazladır.
- B) Enerji potansiyelleri yüksektir.
- C) Menderes oluşturarak akarlar.
- D) Akış hızları fazladır.
- E) Mekanik aşındırmaları fazladır.

36. Orojenez sonucunda oluşmuş Horst ve Grabenler haritadaki taralı alanlardan hangisinde görülür?

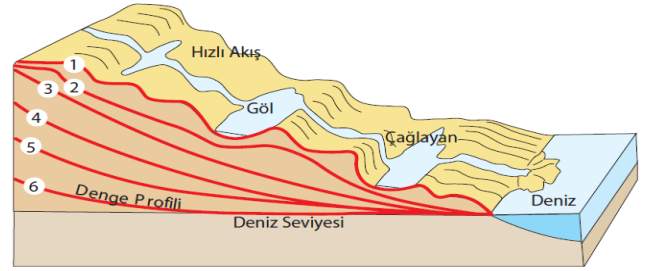
- A) I B) II C) III D) IV E) V

37. Çözünabilen kayaların bulunduğu alanlarda meydana gelen oluşumlardan biri de karstik göllerdir. Türkiye'de hangi yerde karstik göl oluşumu daha fazladır?

- A) Batı Akdeniz B) Adana çevresi
- C) Ergene Ovası D) Doğu Karadeniz
- E) Güneydoğu Anadolu

38. Akarsular, rüzgarlar ya da buzullar tarafından taşınan malzemelerin çukur alanlarda birikmesiyle oluşan kayalara fiziksel tortul kayaç denir. Buna göre aşağıda verilen kayalardan hangisi bu açıklamaya örnek oluşturur?

- A) Granit B) Kalker (kireçtaşı) C) Kumtaşı
- D) Linyit E) Mermer

Aşağıdaki iki soruyu yukarıdaki şekle göre cevaplayınız.

39. Denge profiline ulaşmış bir akarsu için aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Ulaşımına elverişlidir
- B) Yatak eğimi ve kış hızı azdır
- C) Hidroelektrik üretimine uygun değildir
- D) Genç arazilerde yaygındır
- E) Akarsuların yer yer menderesler ve halicler oluşturduğu görülür.

40. Ülkemiz akarsularının denge profiline ulaşmadığını aşağıdaki yargılardan hangisi kanıtlamaz?

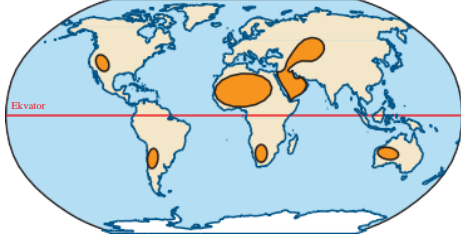
- A) Akarsu üzerinde rafting sporu yapılması
- B) Akarsu üzerine barajlar kurulması
- C) Daha çok akarsu aşındırma şekillerine rastlanması
- D) Akarsu üzerinde ulaşım yapılamaması
- E) Akarsuların rejimlerinin düzensiz olması

41. Geniş bir alanda bu kadar kısa süre içinde bu ölçüde yıkıcı olan bir tabii olay yoktur. Bazı depremler çok büyük yıkımlara yol açabilmektedir.

Bir depremin neden olduğu yıkım ve can kaybı üzerinde aşağıdakilerden hangisi daha az etkilidir?

- A) Arazi yapısı B) Depremin şiddeti
- C) Depremin süresi D) Yapıların özelliği
- E) İklim özelliği

42. Sularını deniz ve okyanusa ulaştıramayan akarsu havzalarına kapalı havza denir. Ülkemizin coğrafi şartları düşünüldüğünde kapalı havzaların hangi bölgede daha yaygın olması beklenir?
 A) Karadeniz-İç Anadolu B) Akdeniz-Ege
 C) İç Anadolu-Doğu Anadolu D) Karadeniz-Akdeniz
 E) Doğu Anadolu-Marmara

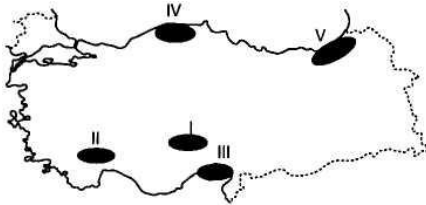

43. Yukarıdaki haritada rüzgarların oluşturduğu yer şekillerinin dünya üzerinde yaygın olduğu alanlar gösterilmiştir. Rüzgarların buralarda etkili olmasının temel sebebi ne olabilir? **Aşağıdakilerden hangisi bu durumun temel nedenidir?**

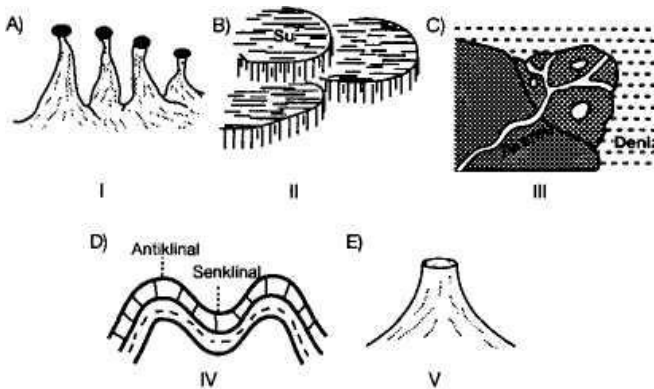
- A) Enlem B) Nem azlığı C) Yükselti
 D) Engebeli arazi E) Bak faktörü

44. Türkiye okyanuslara kıyısı olmadığı için kıyılarında gel - git genliği azdır. Türkiye kıyılarında gel - git olayı daha etkili olsaydı aşağıdaki ovalardan hangisinin oluşması beklenemezdi?

- A) Antalya Ovası B) Ergene Ovası
 C) Adapazarı Ovası D) Çukurova
 E) Amik Ovası

45. Yukarıda verilen taralı alanlarda oluşmuş yüzey şekilleri aşağıdakilerden hangisinde yanlış eşleştirilmiştir?

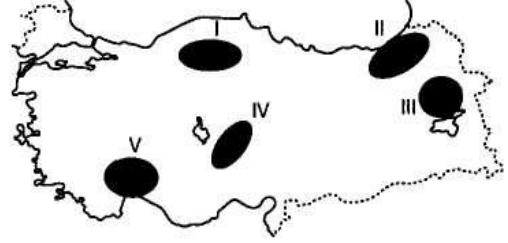
46. **Aşağıdakilerden hangisi Türkiye'nin jeolojik oluşumuyla ilgili yanlış bir özelliktir?**

- A) Toroslar senozoikte (3. Jeolojik zamanda) oluşmuştur
 B) Ege'de kırıklı yapı olduğu için deprem riski yüksektir.
 C) Yer yer paleozoikte oluşmuş masif arazilere rastlanır
 D) Özellikle iç bölgelerde yüksek düzlüklerin bulunması Anadolu'nun toptan yükselmesiyle (Epirojenez) ilgilidir
 E) Karadeniz'de denize paralel uzanan dağlar Volkanizma sonucu oluşmuşlardır

47. **Erzurum-Kars platosu verimli lav topraklarıyla örtülüdür.** Ancak buna rağmen Erzurum-Kars platosunda tarım yerine hayvancılık yapılmasının temel nedeni ne olabilir?

- A) Yüksek olması nedeniyle ikliminin tarıma elverişsiz olması
 B) Toprakların dağınık ve parçalı olması
 C) Hayvancılığın ekonomik getirisinin daha fazla olması
 D) Tarım ürünlerinin bölge dışına satışının zor olması
 E) Hayvancılığın devlet tarafından desteklenmesi

48. **Volkanik alanlarda gaz basıncının etkisiyle yeraltındaki suların fışkırarak yeryüzüne çıktığı sıcak su kaynaklarına gayzer denir.**

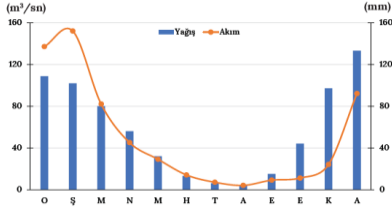

- Buna göre, Türkiye'nin jeolojik yapısı göz önüne alındığında yukarıdaki haritada işaretlenmiş merkezlerin hangilerinde **gayzerlerin görülme olasılığı en fazladır?**

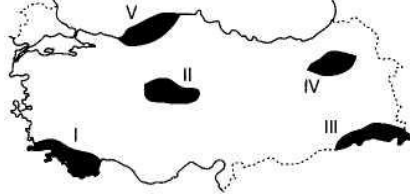
- A) I ve II B) Yalnız II C) III ve IV
 D) Yalnız V E) Yalnız I

49. **Türkiye'deki arazilerin %92'si deprem kuşağı üzerinde bulunmaktadır.** Aşağıdakilerden hangisi Türkiye'nin deprem kuşağı üzerinde bulunmasının nedenleri arasında sayılamaz?

- A) Genç oluşumlu arazilerin yaygın olması
 B) Alp-Himalaya sistemi üzerinde bulunması
 C) Kırıklı yapıya sahip olması
 D) Tabakaların yerleşmemiş olması
 E) I. jeolojik zaman oluşumlarının bulunması

50. Yukarıda yıllık akım durumu mevsimlere göre verilmiş olan akarsuyun aşağıda verilen Türkiye haritası üzerinde taralı yerlerden hangisinde yer aldığı söylenebilir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

51. Türkiye akarsuları incelendiğinde genellikle;

- I. Akış hızlarının fazla olduğu
II. Dik ve derin vadilerden aktığı
III. Denge profiline ulaşmadıkları görülür.

Yukarıdaki özelliklerin ortaya çıkmasındaki temel faktör aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Dağların doğu-batı yönde uzanmaları
B) Yükseltinin ve engebenin fazla olması
C) Akarsuların boylarının uzun olması
D) Akarsuların açık havza özelliği taşıması
E) Çok sayıda fay hattının bulunması

52. I. Suların içinde eriyik halde bulunan kireç; karbondioksitin uçması sonucu çökelirse oluşur.

II. Magmanın yerin derinliklerinde uzun bir zaman katılaşmasıyla oluşur.

III. Bitkisel maddelerin uzun süre yer altında kalıp karbonlaşmasıyla oluşur.

Yukarıdaki cümlelerde boş bırakılan yerlere sırasıyla aşağıdakilerden hangisi yazılabilir?

	I	II	III
A) Traverten	Granit	Maden kömürü	
B) Kalker	Mermer	Petrol	
C) Traverten	Bazalt	Şist	
D) Konglomera	Mermer	Elmas	
E) Andezit	Traverten	Tebeşir	

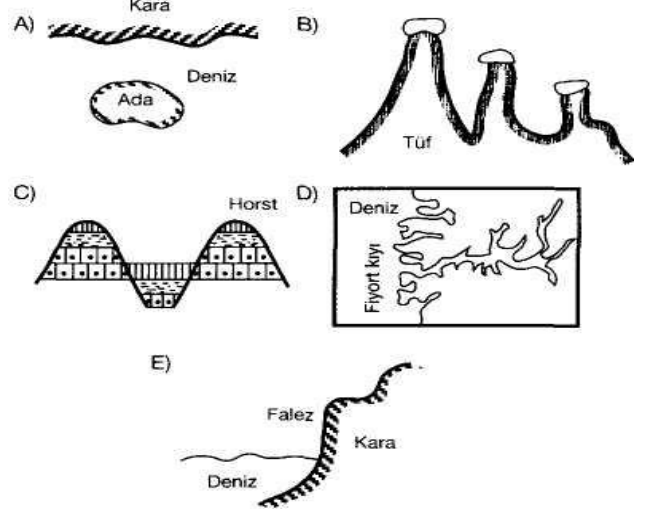
53. Bir bölgedeki akarsuyun menderesler çizerek aktığı görülmüştür. Buna göre;

- I. Engebe azdır,
II. Akarsuların rejimi düzenlidir.
III. Yatak eğimi azdır.
IV. Hidroelektrik potansiyeli yüksektir.

Yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız II B) III ve IV C) I ve III
D) Yalnız III E) I ve IV

54. Aşağıda gösterilen yer şekillerinden hangisine ülkemizde rastlanmaz?

55. Aşağıdakilerden hangisinin dağılışı ile kırık (fay) hatlarının dağılışı arasında paralellik görülmez?

- A) Depremler B) Volkanizma
C) Ilıca ve kaplıcalar D) Jeotermal enerji
E) Delta Ovaları

56. Türkiye'nin genç oluşumlu bir ülke olduğu görülmektedir. Buna göre aşağıdakilerden hangisi bu oluşumun sonuçlarından biri değildir?

- A) Deprem kuşağı içinde bulunması
B) Akarsu aşındırma şekillerinin fazla olması
C) Sıcak su kaynaklarının bol olması
D) Buzul etkisiyle oluşan kıyılara rastlanmaması
E) Akarsuların enerji potansiyelinin fazla olması

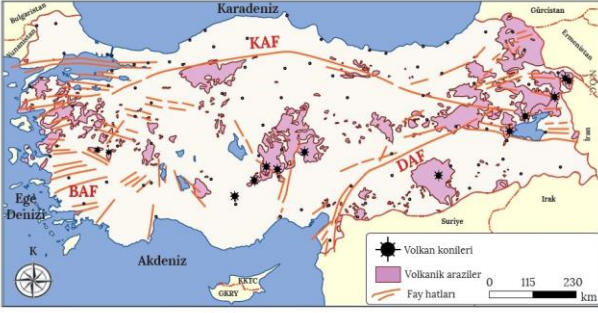
57. Yeryüzü iç ve dış kuvvetler tarafından şekillendirilmektedir. Aşağıdakilerden hangisinin oluşumu, iç kuvvetler ile ilgili değildir?

- A) Yer kabuğunun blok halinde yükselmesi
B) Kırıklı dağların ve fay hatlarının oluşması
C) Jeosenklinallerde tortulların kıvrılması
D) Kayaların kimyasal yolla çözünmesi
E) Volkanizma sonucu kraterlerin oluşması

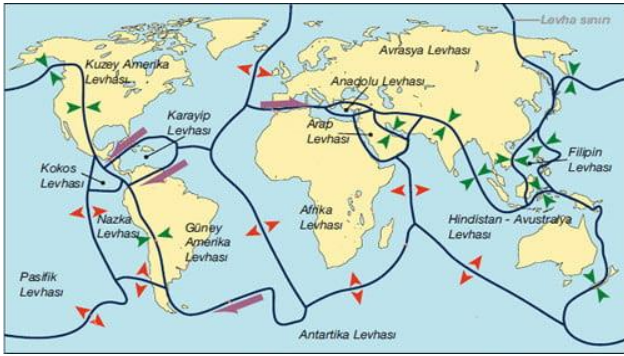
58. Türkiye III. zaman sonu IV. zaman başında epirojenezle toptan yükselmeye uğramıştır.

Aşağıdakilerden hangisi bu epirojenik hareketin sonucunda oluşmamıştır?

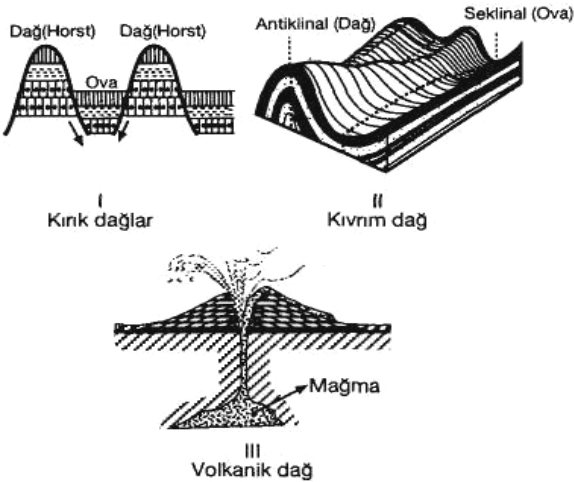
- A) Ortalama yükseltisi artmıştır.
B) Kıyı seviyesinde değişmeler olmuştur.
C) Akarsularının akış hızı artmıştır.
D) Yüksek düzlükler geniş yer kaplamıştır.
E) Kuzeyde ve güneyde kıvrım dağları oluşmuştur.

59. Yukarıdaki haritada fay hatları gösterilmiştir. Aşağıdaki şehirlerden hangisinde deprem riski azdır?
 A) Sakarya B) Bolu C) İzmir
 D) Mersin E) Erzurum

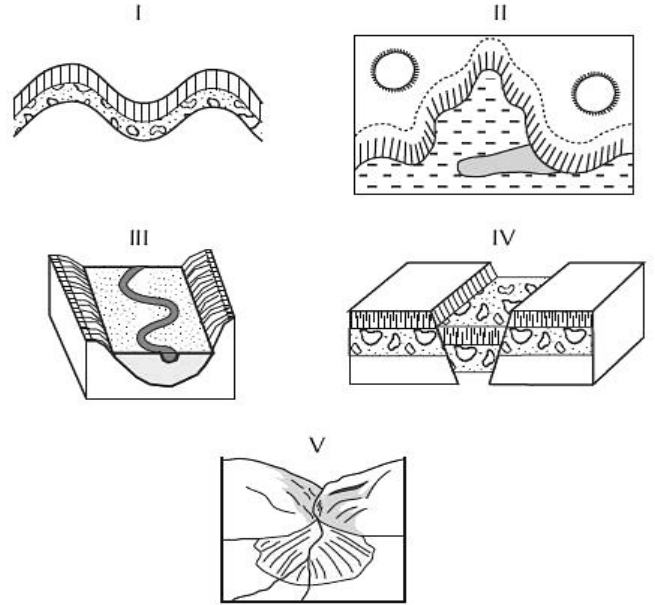
60. Yukarıdaki haritada dünya üzerindeki levha sınırlarının dağılışı gösterilmiştir. Levha sınırlarında deprem riskinin yüksek olduğu bilindiğine göre aşağıdaki ülkelerden hangisinde depremlere rastlanma ihtimali daha düşüktür?
 A) Endonezya B) Meksika C) İzlanda
 D) İran E) İsveç

61. Yukarıda bazı dağ oluşum şekilleri gösterilmiştir. Buna göre aşağıda verilen dağlar ve oluşum şekilleri eşleştirilmelerinden hangisi yanlıştır?
 A) Toroslar - Kıvrım dağ
 B) Erciyes - Volkanik dağ
 C) Bozdağlar - Kırık dağ
 D) Küre Dağları - Kırık dağ
 E) Nemrut - Volkanik dağ

ÖSS – YGS SORULARI

1. Kömür, çok miktarda bitkisel maddenin, havasız bir ortamda ve basınç altında değişmesi sonucunda oluşan bir kayadır. Buna göre kömür, kayaç türlerinden hangisine örnektir?
 A) İç püskürük B) Dış püskürük
 C) Kimyasal tortul D) Organik tortul
 E) Fiziksel (mekanik) tortul
2. "Yer şekillerinin biçimi iç ve dış kuvvetlerin etkisiyle sürekli olarak değişir." Aşağıdakilerin hangisinde iç kuvvetlerin payı en büyüktür?
 A) Mağara oluşumunda B) Kıyı şekillenmesinde
 C) Dağ oluşumunda D) Kayaların ufalanmasında
 E) Vadilerin oluşumunda

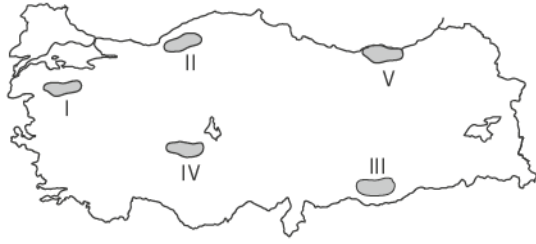
3. Yukarıda gösterilen yer şekillerinden hangilerinin oluşumunda yalnız iç kuvvetler etkilidir?
 A) Yalnız I B) Yalnız V C) I ve III
 D) I ve IV E) II, III ve V

4. Rüzgârın kurak bölgelerden taşıdığı kumları kurak veya yarı kurak bölgelerde biriktirmesi sonucu oluşurlar. Rüzgâr biriktirmesi sonucu oluşan kumullar, aşağıdakilerden hangisinde en çok görülür?
 A) Karstik ovalarda B) Dağ eteklerinde
 C) Rüzgâra açık yamaçlarda D) Derin vadilerde
 E) Bitki örtüsü bulunmayan yerlerde

5. Bolu, Bursa, Kütahya, Denizli yörelerinde kaplıca ve şifalı suların bulunması bu yörelerin hangi bakımdan benzer olduğuna kanıt gösterilebilir?
 A) Yağış düzeni B) Engelibellik
 C) Yer yapısı D) Maden yatakları
 E) Toprak türü

6. Aşağıdakilerin hangisinde verilen doğal afetlerle, Endonezya'da büyük yıkımlara yol açan **tsunami** aynı nedene bağlı olarak oluşmaktadır?

- A) İsviçre'de kış aylarında çığ olaylarının görülmesi
- B) Amerika Birleşik Devletleri'nin güneydoğu kıyılarının sık sık kasırgalardan etkilenmesi
- C) Afganistan'da yaz aylarında şiddetli kuraklıkların yaşanması
- D) Hindistan'da sellerin büyük can ve mal kaybına neden olması
- E) Japonya'da her yıl çeşitli büyüklükte depremler olması

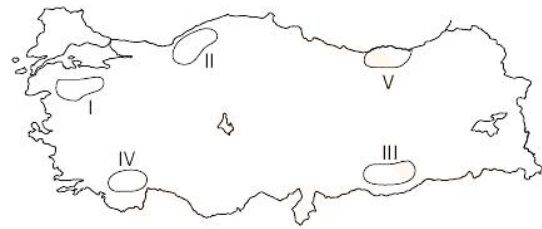

7. Yukarıdaki Türkiye haritasında numaralanmış yerlerin hangilerinde görülen **erozyonun** başlıca nedenleri, bitki örtüsünün seyrekliği ve yağışların düzensizliğidir?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve V D) III ve IV E) IV ve V

8. Bir akarsu, yatağını hem derine hem de kaynağına doğru aşındırıyorsa bu akarsuyla ilgili aşağıdaki yargılardan hangisi **kesinlikle yanlıştır**?

- A) Kol sayısında artış olmaktadır.
- B) Taşıdığı yük miktarı artmıştır.
- C) Boyu uzamaktadır.
- D) Denge profiline ulaşmıştır.
- E) Yatağı genişlemiştir.

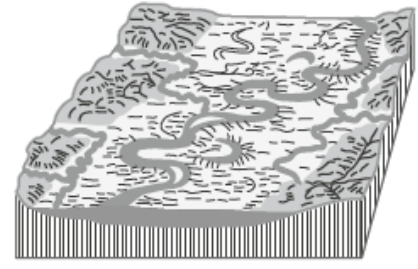

9. Yukarıdaki haritada taralı olarak belirtilen yörelerin hangisinde karstik şekillere daha çok rastlanır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

10. Türkiye'de Van Gölü çevresinde, Konya Ovası'nda olduğu gibi suları denize ulaşamayan kapalı havzalar vardır. **Bu tür havzaların oluşması aşağıdakilerden hangisi ile ilgilidir?**

- A) Denizden uzak olma
- B) Eğim fazlalığı
- C) Yağış düzeni düzeni
- D) Yer şekillerinin oluşumu
- E) Coğrafi konum

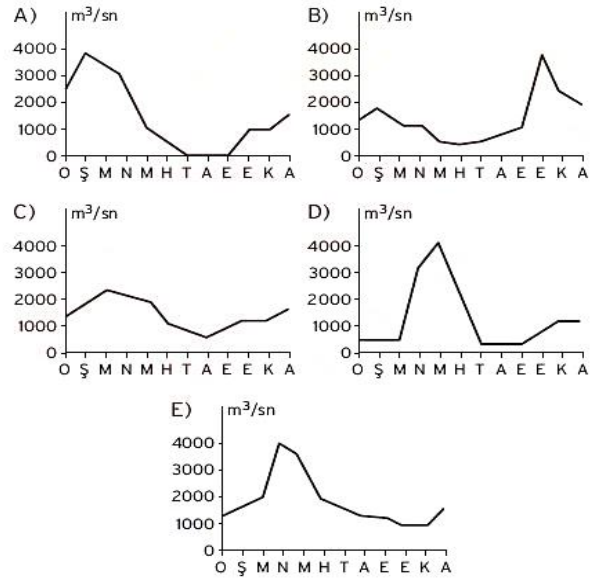

11. Aşağıdaki şekil, bir vadi tabanı içinde menderesler çizen bir akarsuyu göstermektedir.

Şekildeki bilgilere dayanarak, bu akarsuyla ilgili aşağıdaki yargılardan hangisine varılabilir?

- A) Kuzeyden güneye doğru akmaktadır.
- B) Kapalı havza içinde bulunmaktadır.
- C) Kaynağını dağlık bir bölgeden almaktadır.
- D) Hızlı aktığı kesimlerde aşındırma fazladır.
- E) Zamanla yatak değiştirmiştir.

12. Aşağıda akım grafikleri verilen ve yalnızca yağmur sularıyla beslenen beş akarsudan hangisinin bulunduğu bölgede, **yaz kuraklığının** daha etkili olduğu söylenebilir?

13. Aşağıda iki ayrı bölgedeki kıyı kesimlerinin haritaları verilmiştir.

Bu kıyılarda akarsu ağızlarındaki oluşumların farklı olması bu iki bölgenin hangi bakımdan farklı olduğunu kanıtlar?

- A) Yağış miktarı B) Gelgit genliği C) Akarsu rejimi
- D) Jeolojik yap E) Deniz derinliği

14. Bir akarsuyun ağzında delta bulunması, bu akarsuyla ilgili olarak aşağıdakilerden hangisinin göstergesi **olamaz**?

- A) Su toplama havzasında erozyonun olduğunu
- B) Yatağı boyunca, çözünebilen kayaların olduğunu
- C) Denize döküldüğü yerde akıntıların zayıf olduğunu
- D) Denize döküldüğü yerde deniz derinliğinin az olduğunu
- E) Taşıma gücünün fazla olduğunu

15. Bir akarsuyun yıllık akım miktarının havzasına düşen yıllık yağış miktarına bölünmesiyle akarsuyun akış katsayısı bulunur. Akış katsayısının 1 olması akarsuyun havzasına düşen yağış tutarı kadar su taşıdığını gösterir. **Buna göre, bir akarsuyun akış katsayısının 1'den büyük olması aşağıdakilerden hangisiyle açıklanabilir?**

- A) Yıllık buharlaşma miktarının fazla olmasıyla
- B) Akarsu havzasının çok geniş olmasıyla

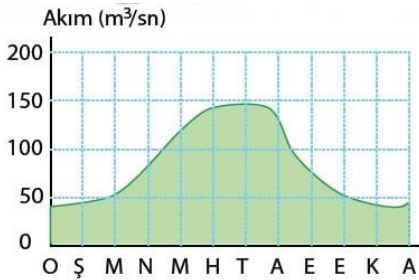
- C) Akarsuyun eriyen buzul sularıyla beslenmesiyle
- D) Akarsuyun yatak eğiminin fazla olmasıyla
- E) Havzasının kolları tarafından derince yarılmasıyla

16. Tektonik depremler yer kabuğundaki kırık hatları boyunca oluşan yer hareketleri sonucunda meydana gelir. **Türkiye'nin jeolojik yapısı göz önüne alındığında, aşağıdaki yerlerin hangisinde tektonik deprem olasılığı en azdır?**

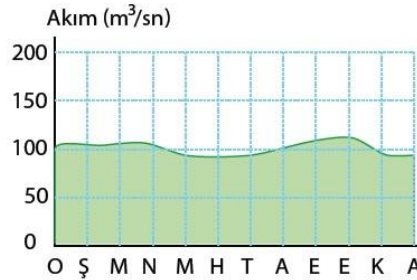
- A) Erzincan Ovası
- B) Büyük Menderes Havzası
- C) Bolu-Gerede Yöresi
- D) Konya Ovası
- E) Muş-Varto Yöresi

www.tekinerhoca.com

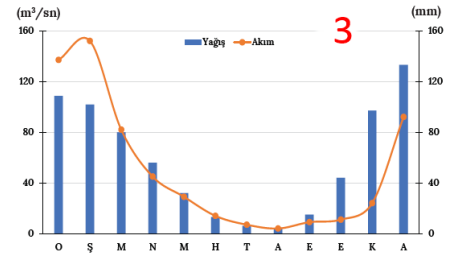
	Epirojenez	Orojenez	Volkanizma	Deprem
Lav platolarının oluşması				
Tsunaminin meydana gelmesi				
Himalaya Dağlarının oluşması				
İskandinavya'nın yükselmesi				
Derinlik kayaların oluşması				
Kıyı taraçalarının oluşması				
Po Ovası ve Venedik'in çökmesi				
Etna Vezüv, Fuji gibi dağların oluşması				
Ege'de Horst Graben oluşması				

1

2

3

Yukarıdaki şekilde iki farklı iklim bölgesine ait akarsu rejimi gösterilmiştir. Buna göre;

1. Hangisi Amazon nehrinin akım grafiği olabilir? Neden?

.....

2. Hangisi Hindistan'da bulunan İndus ve Ganj nehrine ait olabilir neden?

.....

3. Hangisi Akdeniz iklimindeki bir akarsuya ait olabilir neden?

.....

4. Bu akarsuların hangisi denge profiline ulaşmıştır?

.....